

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинове число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских святах
о год. 6-ій пополудні.

Редація, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9.
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня ав-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
даки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Політика царя.

(+) На новий рік оповіщено державний бюджет російський, а до него додано ширше справозданє, яке є політично вельми важним документом. Має сей документ велику вагу не тільки задля широкого обговореня впливу китайткої війни на економічні і промислові відносини Росії, але ще більше задля натиску, з яким се справозданє говорить про миролюбність царя. Щоби у відповіднім світлі зобразити миролюбність царя, вказує справозданє на величезну військову силу Росії. В перший раз дізнаємо ся з урядового жерела, що число російського війська висланого на побовнище на далекім сході вносило не менше як 200.000. Се зовсім не легка і не мала річ, змобілізувати таку силу війська без розголосу, без заколоту і замішаня, а се позваляє думати, що Росія не потребує бояти ся ніякої небезпечности, з якого боку она би не прийшла. Але сей виказ сили російського війська має лише послужити доказом миролюбности царя. Що Росія обсадила Манджурію лише задля солідарности з усею людскостю, се може вадати ся троха чудним, однак про сильну волю царя що-до удержаня мира не можна зовсім сумнівати ся. Самих слів для потвердження сего погляду за мало, але становище Росії супроти полуднево-африканської війни є найбільш переконуючим доказом, що із сторони царя нема чого бояти ся заколоту мира та що француско-російський союз має лише ціль удержаня спокою в Європі. Се потверджує також депеша Temps-а з Петербурга, що подає статю «Петербургских Відомостей» про францускі відносини. Ся статя містить в собі рішучу

осторогу для тих француских політиків, що працюють над поваленем францускої речиносполитої. Там дістали добру і рішучу научку францускі націоналісти і монархісти, котрі безнастанно впевнюють, що міністерство Вальдек-Руссо є небезпечне для союзу з Росією. «Петербургскія Відомости» висловлюють зовсім недвозначно, що зміна форми державної у Франції захитала би в самих основах російско-француский союз, позаяк кожде инше правління, окрім лише республіканського, мусліло би хопити ся заборної і агресивної політики, політики реванжу. Сю научку певно зрозуміють у Франції. Ясніше не можна висловити, що цар бажає мати союзницею лише мирну Францію, а всі Французи, які думають, що дводержавний союз (Росії і Франції) має метою політику реванжу, помиляють ся вельми та що в Петербурзі зовсім не вважають грізним для себе міністерство Вальдек-Руссо.

Руска справа в урядовім освітленю.

(Далі).

В дальній розвідці своїй др. Лозіньский подає історію заведеня польского языка яко викладового в середних школах і поясняє становище Гол. Рус. Ради в сій справі, як і намісника Голуховского та краєвого інспектора Черкавского, а се мабуть також буде цікаве для наших читателів з огляду на нинішнє становище руского языка в середних школах.

Висказала в конституції з 1848. р. засада рівноправности народностей, пише др. Лозіньский, мала що-до викладового языка в галицких школах проблематичне значінє задля того, що сама Гол. Рус. Рада мусліла признати, що руский язык в тодішній стадії розвитку не надавав ся до ролі викладового. Самі корифеї

руского руху не мали ще ясно витиченої програми, в якій напрямі має бути поведена робота, щоби рускому языкови з позему занедбана забезпечити поступенний розвиток до становища літературного. До того і центральне правительство навіть так недокладно поінформоване про відносини, не могло не признати вже бар. Салею з р. 1846. стверженого факту, що руска народність в хвилі вибуху віденської революції находила ся в стані дрімоти, а окрім сільского населеня вся руска інтелігенція в Галичині (були і виїмки — Ред.) уживала польского языка, а наслідком того весь край уважало польським. Тимто при вей готовости до поділу Галичини на два окремі адміністративні і етнічні організми після бажаня Гол. Рус. Ради, міністерство просвіти рескриптом з 19. вересня 1848. залишити мусліло справу заведеня руского языка як викладового в східній Галичині аж до будучого поділу краю і розвитку языка, і уповажило нового губернатора Вацлава Залеского, щоби впровадив зараз в житє приняту засаду, що науки в гімназіях і львівскім університеті мають уділяти в польскім язичі. Наслідком сего порученя розпорядив губернатор Залеский, щоби в гімназіях на провінції учителі і супленти, приєднані до того, учили по німецки. Відповідним розділом предметів науки між учительскі сили подбано о се, щоби в жадній класі науки не уділювано виключно по німецки, але щоби уживано обидвох языків як викладових. Що-до науки руского языка в гімназіях східної Галичини з поважнішою більшостю руского населеня розпоряджено, що языка сего мають учити як вільного предмету. Гімназія Василян в Бучачу, до якої ходили головво рускі ученики, дістала порученє уживати руского языка до викладу одного або другого предмету в таким случаю, коли знанє того языка у учеників зробить се можливим. З двох у Львові існуючих гімназій одна, академічна, задержала німецкий язык як викладовий, а в другій заведено язык польский.

Глум надії.

Як вернула з міста до села, то оповідала людям, як віддала найстаршого свого сінка Павлуна до краєвої ремісницької школи.

Оповідала і радла невимовно.

— Завела його, тай віддала у ту школу, а як віддавала, благала майстрів, щоби уважали на него та щоби учили. Та й Богу дяковати, що прийняли. Нехай навчить ся ремесла, то дасть мені кавалок хліба на старші літа, а тепер поки ще здужаю запрацьовати, то ще і йому дам і тим четвером, що ще маю при собі...

— А щож Мокрино — читала Настя, — ливши ся він там з охотою?

— Де там, чуєте, з охотою! Плакав, як я відходила. А як я вийшла гет на дорогу, то він ще вибіг до фіртки і дивив ся в слід за мною. Але нічого, він привикне. Перебідує трохи, а потім буде лекше йому і мині при ньому.

І очі її заходили слюзами і розмова відтак кінчила ся.

Вже була пізна осінь і морози щораз сильніше потискали, а Павлунь, не вважаючи на те, бігав аж з другого кінця передмістя босий до школи.

Як біг по змороженій землі, то тільки часом почув, як холод увік його у тіло, наче жа-

ром. А прибігши до школи, тоді терпів надзвичайно — запарі від морозу давали ся дуже відчувати — і тоді пекло його наче огнем.

Однак се йому було байдуже. Попекло трохи тай переставало. А надія, що ось-ось ухвалять йому стипендію, тай тоді справить собі чоботи, притлумлювала усі його терпіння. Здавшиє вповні на сю надію, мало відчував усі прикрости та крайні недостатки.

На землі білів вже холодний сніг. А тоді Павлунь у Юзефовой, де мешкав, лежав хорий у великій горячці. Лікар казав, що простудив ся. І як його мама навідалась до нього, то довідалась із школи, що він стипендії не дістане, тому... що він... неправого ложа...

На те Мокрина махнула рукою і сказала гірко:

— Не дадуть, то головою муру не проваляш! А щож мій Павлунь тому винен, що він такий? Тож мав він свого батька, що тому три роки пішов на той світ. А стало ся так... бо мусліло. Якби небищик батько був не зробив так то... я була-б більше нещасливою від нашого пана, як я є тепер. А ти сину щоби тільки видужав. Буду в двоє тільки гарувати, а тобі дам утриманє сама... І тоді будуть бачити всі, що бідна двома вивела сина в люди... Ох, щобишь лише видужав сиюньку...

За тиждень той перший сніг, що білів, розтав. На дворі було наче в мішку. З півночи

подихав вогкий, холодний вітер. Небо затягнулось ледяними — понурими та сумними хмарами, із котрих сів ся маком дрібний та холодний дощ без устанку. Під ногами хляпало холодне болото.

У таку пору йшов з передмістя похоронний похід. Йшов повагом, сумно. А похоронну пісню співників розносили вітер по цілім передмістю і вона відбивалась гомоном у кожен закуток...

Ховали єдину надію вдови Мокрино, її п'ятнадцятилітнього ремісницького школяра Павлуна. Домовину двигали його товариші. За нею ледво жива волокла Мокрина і заводила та ломала руки. Голос її плачу був такий сумний, що не міг його вітер рознести на своїх крилах, як голос похоронної пісні...

Легко одіта і цілком боса брива по холоднім болоті. Ноги посиніли від холоду і попухлі, як колоди, ледви волокла за собою. І хоть холод як їх сціпив своїми холодними руками, вона того не чула.

— Ліпше-б було, коли-б ти, сину, мене впроваджав у ту дорогу, ніж я тебе маю... Пропали моя надія, моя потіха і моє все...

Заводила й не переставала, нарікаючи на того важкого, невидимого і незнаного ворога, що перетяв нитку її єдиної надії, її життя...

А. Веретельник.

В обидвох тих гімназіях заведено крім того науку польського язика як обовязкового предмету, а науку руского як предмету вільного.

(Далі буде).

200-літній ювілей.

Дня 18. січня 1701. року вложив на себе королівську корону великий князь Фридерик I пруский і дав сим початок нинішньому могутому та знатному прускому королівству. Фридерик I загорнув лише те, що підготовив його батько великий князь Фридерик Вільгельм, названий опісля Великим. Своє мале князівство Фридерик Вільгельм визволив з підзверхности Польщі, розширив його майже о третину його первісного об'єму та зорганізував карну армію в силі 28.000 людей і доповнив свою силу воєнною фльотою так, що міг забирати поважний голос в міжнародній політиці.

Однак з тим всім ціле князівство не мало більше, як 112.660 кв. киль., на яких мешкало коло 1 1/2 мільона населеня. Тож посягнене о королівську корону Фридериком I було лише плодом его порожньої амбіції. Однак те, що сучасним видавалося малозначним, ба навіть троха сьмішним, в ході історії стало важним моментом для зросту пруского королівства. Фридерик I придбавши королівську корону, немов зачеркнув рами до образу, який мали змалювати его наслідники. І королівська корона не придала малому краю, а протинно стала для пруских королів заповітним знаменем, якого гідним хотів стати кожний з них, стараючи ся о зріст сили і добра свого краю.

Стараня Фридерика I о придбанє королівської корони були злучені з немалими клопотами. Виравді римська курия обіщувала ему сю гідність, але ставила услівє, щоби він повернув на лаво католицької церкви. Курфїрет відкинув сю пропозицію, бо знав, що в ряді католицьких пануючих він мусїв би заняті підряднійше місце, а як протестантський король буде одним з перших на континенті. Тож звертав ся в сій цілі довго і витривало до віденського кабінету. Відень отягав ся, ставляв заміти і перешкоди, що там на півночі росте для Авестрії і Габсбургів небезпечний суперник.

Вкінці міжнародна ситуація допомогла бранденбурьскому князеві до осягненя своєї цілі. Віденський двір підносив претенсії до цілої іспанської спадщини. Тимчасом Англія і Голляндія заклопчили в марті 1700 р. умову з Людовиком XIV., яка дуже кривдила права та інтереси віденських Габсбургів. Цісар Леопольд I хотїв оружною рукою вимочити свої права; в сій цілі шукав собі союзників. В такій григоді сильна і карма армія курфїрета була вельми пожаданою. Тож Леопольд згодив ся на піднесенє курфїрета до королівської гідности під услівєм надіслана підмоги в часі війни.

Дотичну умову спасано 16. падолиста 1700 р. у Відні. Коронний трактат становив, що нова королівська гідність бранденбурьского курфїрета має вирости з титулу незалежного титулу пруского князя. В заміну за се Фридерик обовязав ся армію 14.000 людей віддати під розкази віденського двора і у всіх справах німецького Союзу іти згідно з волею цісаря. Сейчас по списаню сего трактату Фридерик удав ся до Королівця і там серед великої помпи наложив собі і своїй жені королівську корону, як-раз тому 200 літ назад.

Оповідчене

о предкладаню фасій до податку рентового і податку особисто-доходового на рік 1900.

Згідно з постановленєм §§ 138 і 202 зак. з дня 25. жовтня 1896 ч. 220 В. з. д. як також артикулів 18 і 21 розпорядженя виконавчого до III части, як і артикулів 29 і 43 розпорядженя виконавчого до IV части згаданого закона, визначає ц. к. краєва Дирекция на підставі рескрипту ц. к. Міністерства скарбу з 26. падолиста 1900 ч. 70639 до предкладаня фасій до податку рентового і податку особисто-доходового на рік 1901 речинєць до 15. лютого 1901 р.

Що-до обовязку оплачуваня тих податків і предкладаня дотичних фасій звертає ся увагу на слідуєчі постанови:

1) До оплачуваня податку рентового обовязані всі особи фізичні і правні, котрі побирають дохід означений близше в § 124 згаданого закона з виключенєм тих осіб, о котрих говорять ся в § 125.

Особи, котрих включний дохід (з всіх жерел) не виносить річно висше над 1200 корон, обовязані предкладати фасії в цілі вимірюваня податку рентового лиш в тім разі, если власть податкова їх до того окремо завізе.

Особи, котрих дохід включний (з всіх жерел) більше як 1200 корон річно виносить, обовязані до предложеня згаданой фасії уже в наслідок сего оповіченя без згляду на висоту доходу підлягаючого податкови рентовому як також без згляду на тоє, чи їх до предложеня фасії власть податкова завізвала, чи ні.

По мысли §. 139. закона увільнені є однак від обовязку предложеня фасії до податку рентового, о скілько власть податкова спеціально не візве до того тих осіб, котрі:

а) оплачували вже податок рентовий в попереднім році податковим,

б) не змінили в тім часі свого місця замешканя,

в) не узяли помноженя своїх доходів.

В такім разі слідує вимір податку рентового на рік 1901. без фасії від такої самої квоти як в році попереднім.

В разі устаня побору, податкови рентовому підлягаючого вказане є протє, щоби уникнути евентуального виміру податку на рік 1901., донести о тім компетентній власти податковій і настої в речинці висше визначенім.

Впрочім зазначає ся, що обовязок предкладаня фасій в цілі вимірюваня податку рентового дотичить однакож лише тих доходів підлягаючих тому податкови, до котрих не відносять ся постанови §. 133. згаданого закона, що до стяганя і відложеня податку рентового через довжника, котрий виплачує дотичний дохід. (Конець буде).

З політичного поля.

До нинішнього для вибрано 417 послів. Нині виберуть ще послідних 8 послів з курии великої посїлости в Долїшній Авестрії. Так отже склад нової палати представляє ся в сей спосіб:

38 членів німецького сторонництва иуступового.

46 членів німецького сторонництва людодового.

23 членів вірноконституційної великої власности (тут можна вчислати 8 кандидатів, які вийдуть послами при нинішніх виборах).

4 німецько-вольнодумних диких,

1 член німецького хдопєского союза,

21 німецьких радикалів (Шенерериянців),

22 німецьких християньско-соціальных,

23 членів німецького сторонництва католицько-людодового,

2 німецьких клерикалів,

3 клерикальних «диких»,

4 членів німецько-католицького центрум,

10 соціальных демократів,

19 Італійців,

19 консервативних великих властителів чєских,

3 членів моравської партії,

53 Молодочєхів,

5 аграристів чєских,

5 чєско-народних робітників,

2 чєско-клерикальних,

61 членів польського Кола,

9 членів польських сторонництв людодових,

1 польський радикал,

10 Русинів,

6 членів буковиньского клубу,

15 Словєнців,

10 Хорватів,

2 Сербів.

Справа боєрска стає Англії костью в горлі. Лїорд Кітшенер не могути собі дати ради з боєрскими ватагами, що мов громади комарів обсіли его немічну армію і кусають на всі боки, видав прокламацію до Боєрів, в якій чинить їм знатні уступки, розуміє ся, під услівєм признаня англійської зверхности і зложеня оружя. Отже в Блємфонтен, столиці Оранїї, завязала ся була т. зв. мирова комісія для посередництва

межи Англїчанами а Боєрами. Комісія складала ся з чотирох бувших членів ради і одного б. члена ораньского правительства. Ся комісія видала прокламацію з завзивом до всіх Боєрів, щоби розповсюднювали пропозиції Кітшенера і старали ся стоячих ще під оружєм Боєрів наклонити до занеханя війни. Надто трєх членів сеї комісії удало ся до табору Девета з порадою, щоби він застановив неприятельські кроки супротив Англїчан і зложив оружє. Отже, як лїорд Кітшенер телеграфує, одного з сеї депутатії, Англїчанина, казав Девет розстріляти за те, що одного з его підкомандних старав ся перекупити, а жовнірів наклонити до бунту і дезерції, а обєх Боєрів-депутатів випрати добре нагайками та вигнати з табору.

Удїл в китайській виправі Авєстро-Угорщини коштував до половини падолиста м. р. три мільони корон, а видаток сеї буде рости з кожним днем, як довго буде потрібний удїл авєстро-угорської ескадри на китайських водах. Сих видатків не може поносити нормальний бюджет воєнної марини. Треба буде віднести ся до спільних делегацій з сею позицією. Отже Pester Lloyd виводить, що Авєстро-Угорщина очевидно зажадає відшкодованя від Китаю за понесені кошти, а при обрахунку сеї позиції не повинна поводити ся неумітною скромністю або фальшивою шляхотністю, лише так само, як рєшта держав стануть на практичнім становиску береженя власних інтересів. Крім коштів виданя готівкою повинні увійти до суми відшкодованя: заосмотрєня вдови по поляглім капітані фрегати Томані, як і заосмотрєня всіх інвалідів воєнної маринарки з причини китайської виправи та їх родин. Відтак не треба забувати на зужитє воєнних кораблів, корабельного материялу, амуніції і мундурів, за які кошти мусить понести не хто иньший, як китайське правительство..

Запросини до передплати.

З днем 1. (14.) січня 1901. р. почали ми в імя Боже пятій рік нашого видавництва.

Остаємо як доси, так і на будучє притїй самій програмі, що має на цілі: оборону прав нашої Церкви, народности і накликуванє народоців до єдности. На тім становищі витриваємо непоколебимо і консеквентно! Нашого національного стягу не дамо поневіряти людям, що давно вибились з під него і стали на чужу службу. Ми віримо, що надїйде та хвиля, коли весь табор народоців стане плече об плече до борби за народні права, а на своїм прапорі напише слова: «Проч зі злукою з ренєгатами!» Наша справа за чиста і за сьвята, щоби до неї посьмили мінпатись нечисті руки!

Щоби дати нашим читателям як найвірнійший образ житя руского народа, ми постарались о збільшенє числа наших кореспондентів на провінції.

В фейлетонах нашого дневника будемо містити лише вартні твори, так з оригінального письменства, як і перекладів.

Протягом 1901. р. напечатано широку повість Кониського п. з. «Молодий вік Максима Одинця» і его сатиричний нарис: «Клопоти українського письменника і видавця». (В редакційній теці маємо: Нечуя-Левицького «Культурні типи старинного Сходу», Байронову поему «Мазєпа» в перекладі М. Старицького і ин.). Літературну поміч прирекли нам письменники з України, яких імен не подаємо задля загально звісних причин, а з галицьких, молодших, визначнійших письменників: Ос. Маковей, др. Щурат і Богдан Лєпкий.

Постійно будемо удержувати в нашій часописи літературні і наукові огляди, чи то поодиноких письменників, чи видань. В тім напрямі маємо рівнож обезпечену співучасть так українських, як і галицьких критиків і знатоків літератури.

Дякуючи сердечно всім нашим Прихильникам, що працює своїх рук і заохо-

тою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, ми просимо їх також на будуче о ласкаву поміч та о приєднуванем чим раз більшого числа передплатників.

Всіх наших довжників просимо о ласкаве вирівнає залеглостий.

Услівя передплати ті самі, що й в попереднім році.

Новоприступаючим передплатникам вишлемо даром всі числа сегорічні, в яких містять ся ширша цікава розвідка: Руска справа в урядовім освітленю.

Редакція «Руслана».

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. *Богоявлення Господи*; рим.-кат. Фердинанда. — В неділю: гр.-кат. Іоана Хрестителя; рим.-кат. Фабіана і Себастьяна. — В понеділок: гр.-кат. Георгія, Еміліяна; рим.-кат. Агнішки. — В второк: гр.-кат. Полівекта; рим.-кат. Вінцента.

— **Від Адміністрації.** Хто до вторка по Богоявленю не зверне висланих ему сегорічних чисел «Руслана», того будемо уважати нашим передплатником на сей рік.

— **Новоприступившим передплатникам** вишлемо всі числа з минулого року, в яких містять ся розвідка: «Руска справа в урядовім освітленю».

— **Інтронізація ВПР. Митрополита Шептицького.** В доповненю до вчерашнього справоздава зазначимо, що по промові о. митрата Білецького ВПреоєсьв. Митрополит вийшов на проповідницю (чого ніколи не бувало) і піднесеним, звучним голосом привітав вірних своєї архієпархії. Висказав свої найгорячіші бажаня, з якими прибув служити для добра Церкви і народу. Він приносить в дарі рускому народови щире серце і розум, а жадає в заміну послуху і довіря. Він певний, що у всіх его щирих і добрих змаганях найде поміч в цілм руским духовенстві.

Торжество інтронізації скінчило ся о год 3¼ пополудни, почім в комнатах митрополітської палати відбуло ся прийняте для духовенства. О год 4½ вийшов між гостей ВПР. Митрополит. В саях настала тишина, коли до ВПреоєсьв. священного приступив о. Тячакевич і в довгий промові привітав его іменем руского духовенства.

О год 7. вечером почав ся в святаюрській митрополітальній палаті галевий обід, на який прибуло близько двох соток репрезентантів властий і достойників, так духовних як і світських. З Русинів бачили ми послів п. Романчука, Гладішовського, Барвіньського, Савчака і Олесницького. З професорів університету прибули др. Стебельский, др. Колесса, др. Студинський і всі репрезентантів шкільництва явились дир. Харкевич з професорами Савіцким і Громницьким, управитель гімназії в Тернополі, др. Калітовський. Станіславських Русинів репрезентували др. Коцюба і радник Карапович. Обовязки господарів сповняли отець Митрополита і два брата. Перший тост підіє в рускій мові ВПреоєсьв. священний Митрополит в честь Папи і Цесаря, який, по словам бесідника, береже і хоронить нас від ліберального законодавства. Кінцеві оклики повторив Митрополит також в польській і німецькій мові. Другим бесідником був намісник, гр. Пінівський, що почав свою річ в рускій мові, а закінчив в польській. Намісник зазначив, що перед Митрополитом стояла вігвором іншня дорога, однак він нею не пішов, а замкнув ся в монашій келії і звідтам на приказ Папи вступив на єпископський престол в Станіславові! Тут сповняв свої обовязки як найкрасше, а нема сумніву, що сею дорогою піде також в дальшійм житю. Бесідник закінчив окликом в честь Митрополита. З черги забрав голос Преосвященний еп. Чехович і виголосив довшу, глибоко обдуману річ, якою одушевив всіх присутних. Бесідник завірив Митрополита о своїй дружбі і сампатії, якою оба звязані від десятка літ, дальше згадав, що Митрополит походить з старинного, руского роду, вступив на престол, щоби рускому народови віддати в жертві серце, працю і жите. Богато дає Митрополит, але богато в нагороду вже одержав, бо щирю симпатію від всіх верств руского народа, при якій і тяжка праця буде легша. Перемишльський Владика певний, що враз з Митрополитом піде в справах рускої церкви солідарно, бо така солідарність конче потрібна. Колиж Митрополит обняв владичий престол, то нехай не забуває, що его здоровле і жите не належить виключно до него, але до нас всіх, тому треба его беречи. Свою промову закінчив еп. Чехович окликом в честь Митрополита. Провінціал, о др. Сарвіцький пив здоровле родичів Митрополита. Митрополит підіє тости в честь намісника, маршалка краю, коменданта Фідлера, а дякуючи еп. Константинови за его щирий привіт рівночасно зложив подяку латиньскому єпископатови за прихильність, з якою сей до его особи відно-

сив ся. Проф. др. Шараневич промовляв яко бувший член провінціального синоду, згадав про старинність роду Шептицьких, про прикмети, якими відзначали ся его предки, а вносячи оклик в честь Митрополита, желав ему як найкрасших успіхів на поли его тяжкої, але вдячної праці для добра руского народа. Дуже дотепною була промова коменданта Фідлера, що промовляв до Владики, як до колишнього офіцера австрійської армії, котрої девізію: послух, совістне сповнюванє обовязків і... безженність. В імени Русинів промовляв ще др. Савчак, а в імени капітули о. митрат Білецький. Обід протягнув ся поза годину десяту.

— **Зі Станіславова** доносять нам: В день інтронізації своєї відправив о. Митрополит Шептицький в станіславській катедрі о 7. год. рано тиху Службу Божу — опісля сїдував Молебен, відслужений Капітулою і промова працальна Митрополита з царских врат, в котрій з превеликим зворушеню висказав свій жаль, що своїх замислів дотично добра єпархії не міг перевести в так короткім часі — поручив ся їх молитвам для нового свого пастирського уряду — просив о вибаченє, єслиб его хибі умалили благодять Божу і завірив, що все старав ся поступати після совісті; упоминав, щоб его наслідника почитали і що він Бога молити буде, аби дістали єпископа лішого як він. Опісля відпроваджений процесіями відїхав на дворець.

На дворці о 8. год. рано зібрали ся представителі властей, генералія, капітула, духовенство трох обрядів і представителі руских товариств, в почекальні І. класи — явились і пані в китицями цвітів, очікуючи приїзду о. Митрополита. Незабаром приїхав ВПреоєсьв. Митрополит і подавши руку всім зібралим, відійшов до салісового вагону, перед котрим згромадила ся ще працуюча его публика. Коли поїзд рушив, поблагословив Митрополит всіх працуючих его. Ученики семінарії учительського творили шпалір коло дворця. Секретар вїє 6 букетів до вагону. Промов працальних не було. З Митрополитом відїхало до Львова на інтронізацію кількох крилошан станіславських і деякі духовні а з представителів світських пп. др. Коцюба, Каранович, Проскурницький і Лісковицький.

— **Після нашої відправи** телеграфічному кореспондентови «Stow-a polsk-ogo pro mniymий рускій клуб, заговорили собі-ж «Дьло» і «Галічані» та по-при своє запереченє не зрekli ся охоти «досадити барвіньцукам». «Дьло» твердить, що пп. Гладішовський і Барвіньський не представляють і не мають за собою жадного сторонництва а «Галічані» висказує, що «посли Гладішовський і Барвіньський не мають рішачючого голоса там, де мають право рішати послі: др. М. Король, др. А. Кюс і В. Яворський». Яке їхало, таке здибало...

— **Порядки на галицьких почтах.** З руско-народного театру пишуть нам: В суботу 4. с. м. вислав Джуліньський з Перемишля афіши зі штуки, котра була на второк назначена (с. е. 8. с. м.). Уже в неділю авіза була на почті в Золочеві, але пакунків ані ду-ду! Ждалисьмо понеділок, второк до полудня, — дасть Бог: — тож му сїлисьмо давати афіши літографовати. Представленє відбуло ся по тій причині майже без афішів, бо доперва коло 3-тої годани пополудни в день представлення розлішило ся маленькі літографовані афіши. Очевидно публіки по тій причині було дуже мало. А думаєте може, що тоті друковані афіши так скоро надійшли? Хибач би ми в Галичині не були? Доперва сьогодня с. е. 16. відіслав Золочів до Бережан! Отжеж таким чином афіши з Перемишля до Золочева ішли майже 2 тижні (13 днів)! Чудесні порядки!

— **Спільну Йорданьску вечеру** уряджують нині члени товариства «Академічна Громада» у Львові в льокалі товариства.

— **Реколекції для мірських свьячеників** перемишльської єпархії відбудуть ся в монастири оо. Василян в Добромилі від дня 5. лютого до 9. лютого рано.

— **Зі Станіславова** пишуть нам про стипендію ім. митрополита Шептицького: До «Дьла» доносять зі Станіславова, що «дня 30. грудня тамошні Русини на працанє ВПреоєсьв. Митрополита основали стипендію его імени, на котру зібрали вже 1000 кор., а в цілі зреалізована згаданої стипендії завязав ся комітет під предсідательством о. архидиякона Литвиновича». Не від річи буде пригадати ширший публіці рускій, що як-раз перед 15 роками з нагоди інтронізації пок. єпископа Пелеша в Станіславові засновано також стипендію ім. єпископа Пелеша для убогої рускої молодіжи, на котру зараз таки того самого дня зібрано навіть чи не більшу суму як 1000 кор. В цілі зреалізована тої стипендії уконституував ся комітет під предсідательством того самого о. архидиякона Литвиновича, та про сю стипендію і слух пропав. Гей О. Предсідателю! звольте пригадати собі, що «in Geldsachen hört die Gemüthlichkeit auf», що окриванє справи публічного гроша такою стипендією тайною є річ просто несовісна, бо суспільність, що на ті гроші складала ся, має право

знати, де они є і кілько їх тепер? На сїм місці висказуємо проте надію, що ся друга стипендія піде иншою дорогою як перша...

— **Вечерок з танцями.** На дохід убогої молодіжи «Рускої Бурси» в Бережанах, відбуде ся в неділю дня 3. н. ст. лютого 1901. в сали Ради міста вечерок з танцями. Вету від особи 2 кор. Убори вечеркові. Добровільні датки з вдячностю приймає ся. Початок о годні 8. вечером. — За комітет: Др. А. Чайковський, О. М. Сосновський, О. Тячакевич.

— **Карна розправа** против п. Вяч. Будзиновського за брошуру передвиборчу — як доносить «Дьло» — відбуде ся перед судом присяглих у Львові дня 30. сїчня с. р. Оборону обняв адв. др. Кюс з Калуша. До розправи покликано кількадесят свідків, переважно селян з повітів тернопільського, збаражского і скалатского. Побіч п. Будзиновського засяде на лаві обжалованих також селянин Яцко Остапчук за ширенє тої брошури.

— **Народний Комітет** оповіщує в «Ділі»: «Народний Зїзд, що мав відбутися дня 30. (н. ст.) сїчня, відкладає ся на пізнійше. За те відбуде ся в пятницу дня 25. (н. ст.) сїчня нарада ширшого Народного Комітету враз з організаторами, зглядно з мужами довіря або їх відпоручниками. Народа буде вести ся в сали «Рускої Бєсїди» у Львові а зачне ся о 10-ій годні перед полуднем. Обговорювати ся будуть іменно такі справи: організаційна і агітаційна робота по повітах, становиско руских послів в раді державній, сегорічні вибори до сойму краєвого. Також устанowitz ся день Народного Зїзду.

Пригадуємо, щоби завчасу виготовляти і вислати протести против незаконно переведених виборів до ради державної. Ті протести або їх відписи, як і инші матеріали, повинні находити ся в руках наших послів ще перед отворенєм ради державної, котре після деяких вістий має наступити вже дня 30. (н. ст.) сїчня».

— **Руска мова в Галичині.** Перед державним трибуналом у Відні рішати ся завтра (в суботу) справа, яка буде мати велике значінє для пояснюваня основних законів державних щодо уживаня рускої мови в Галичині. Іменно, о. Киріян з Немирова і о. Агїт Лаврівський з Одрехова одержали урадові письма в польській мові, раз в справі уложеня таблиць для побору рекрутів, а другий раз, в справі достарченя витягу з метрикальних книг. В обох разях парохіяльні уряди не прийняли візавь, за що засуджено їх на кару 10 корон. Засуджені відклкали ся до найвисшого трибуналу через адв. д-ра Крижановського, а в суботу западе засуд.

— **Курс для громадских писарів** третій з черги отвірає краєвий віділ у Львові дня 17. цвітня с. р. Кандидати мають зголошувати ся за посередництвом приналежних повітових урядів.

— **Темнота.** В Брудних, в західній Галичині, німецький поселенець Семен Габрих заперуджав на біль голови і пішов до ворожбита Пшенюри, щоби він ему порадив. Ворожбит заординовув «пустити кров» і перетяв Габрихови раменну артерію. Однак зробив се так нещасливо, що не міг задержати крові і зі страху утік з хати. Прикликаний циркулик вкінці застановив кров, але Габрихови мимо того заглядає смерть в очи. Ворожбита обжалувала прокураторя перед судом.

— **Вистава образів п. Миколи Івасюка** в Чернівцях — як доносить «Буковина» — на жаль не заікавила буюковинських Русинів, бо більше звиджують єї чужі народности як свої. Вистава носить ціху визначно українсько-руську, а «Буковина» опиєє єї ось якими словами:

«Ту на полі сидить руска мати, тримає на руках дитину і годєє єї своїми грудьми; понад єї головами веселе, синє небо і ясне сонце, наоколо неї тиша полудневої пори — ідиля. Там знову дівчина вигікує коло студеної керниці на милого козаченька — він надїздить на воронні коні і кидають ся собі в обійми палкі і горячі, забуваючи на сьвіт цілий. Мимо волі нагадує ся народна пісня «Козак коня напував, Дзюба воду брала...» А козак, що на бистрім коні гонить через широкій степ, на якого далеком краю сінють гори — чи він спішає до милої на лобу розмову, чи може уже від милої вертає? На усіх образах видко таку поезію, таке знанє нашого жита, такий добір колірив, що ока від них відірвати не можна. Треба знати, що маляр не тільки студіював народне жите, але що і вложив у свої образи усю свою душу і чутє і длятого то его образи викликають таке сильне вражінє. Образи мальовані олівними фарбами, акварелями, вуглем дають доказ про всесторонне образованє маляря і високе технічне знанє. Що майстер і у пастельовім мальовилі, видмо із портрету его жінки і портрету двох дїтій. Що він взагалі знаменитий маляр портретів, о сїм переконуємо ся із портрету проф. Юл. Романчука і д-ра Залозецкого. Найкрасше показуєсь малярський талант п. М. Івасюка із великого, єще не докінченого образу, що представляє вїзд Хмельницького до Київа. Се головне діло штуки п. Івасюка. Всякі шкідци, які також подибуємо на виставі, дають нам понятє о фазах, які ідеї сего образу переходила Хмельницького, який си-

дять на білих конях, витають при церкві св. Софії митрополит Сильвестер Коссов із священством і брацтвами церковними, достойники і наряд. Наряд по лівій стороні — між ними дві жінчини гордої постави і два мужики, що клонять покійно голови перед витязем Богданом. По другій стороні митрополит зі священством. Митрополит свідомий своїй гідності, поваги і важної функції, яку він тепер виконує, підчас коли його оточення більше цікаве на перепих і світову порожнечу. А по середині герої на спінених конях, якого він із великим трудом пострімує. За ним його військо із хоругвами. Що сей образ є правдивим ділом штуки, можемо уже тепер сказати, хогь образ ще недокінчений, а деякі особи ледве нашіковані».

— **Правительственный комісар** обійме незабаром в свої руки міську господарку в Стрию. Стане ся се в наслідок непорозуміння між членами магістрату. Комісаром буде староста Курилович, котрий мешкає в Стрию, або пов. комісар Ретінгер.

— **3 причини сніжних заметіль** здержано зеліничий рух на шляхах: Тересін-Іване пуге, Біла чортківська-Заліщики, Коломия-Стефанівка, Глибока-Серет, Карапчів-Бергомет, Гадікфальва-Бродіва і Карльсберг-Путня.

— **Страйк робітників в Бориславі** вже скінчив ся. Між иньшим заряд законів кредитового банку згодив ся на жадане робітників, щоби в неділі і святя робота ограничала ся лише до найконецьвішних потреб.

— **3 жіночого світа.** В державі Кольорадо, в півні. Америці, вже 10 жінчини засідали в парламенті. В сім році вибрано лише одну, п-ю Евангелину Геарті, котра вже другий раз є послом.

В державі Георгія роблено заходи, щоби жінчина аж з 16. роком життя була повнолітною, але... дарма. В державах, де жінчини мають право активного і пасивного вибору до парламенту, границя повнолітності починає ся аж з 18. роком життя.

В державі Вермон видано закон, після якого жінчини можуть обіймати посади міських урядників і нотарів.

Висша палата Вікторії (Австралія) відкинула проєкт правительства, щоби жінчини мали право голосованя при виборах до парламенту. Правительство застерегло собі відкликати ся з тим проєктом до загального голосованя.

В Липську студенти устроили загальні збори, на яких запропестували проти прийнятя жінчин на медицину.

— **Жовте небезпеченство** після гадки славного французского географа п. Реклю не представляє ся так грізно, як се окричали приклонники енергічної акції цивілізованого світа проти Китайців, говорять ся багато про «жовте небезпеченство», — каже він — про залив Європи Китайцями. І дійсно багато промавляє за можливістю такого факту. Китаець є сильний, дуже роботячий, понятий і оцадний, а витревалій, як ніхто в світі. Тому то і піде не люблять его, хоть би де появил ся: в Америці, Австралії, Океанії, бо слабші все не любять сильних. Отже можливо, що жовта раса начне випихати білу. Однак сему стоить одно на перешкоді. З китайської душі виросла релігійна філософія, звана Сау-го-гуйей, якої основою є віра, що небо, земля і чоловік творять одноціліність, в наслідок чого на кожній иньшій землі, під кожним иньшим небом, Китаець перестав бути собою і гратить прикмети висшої людської істоти, надчоловіка. Такою істотою, котра по китайски називаєсь «джен», може бути тільки той, хто побачив світ під китайским не-

бом, а по смерті положив ся в ту землю, з котрої повстав. Ціла та філософія, що є китайскою релігією і плодом китайского духа, повстала ще перед Конфуцієм і була ним в цілости прийята, що навіть не могло бути інакше, бо після вірувань дав таку науку божок Ляотсі, що сам був першим Китайцем. Проте «жовтого залливу» нема чого боятися, буде лише взаємний вплив на себе людей жовтих і білих, тим більший, чим більше они зближать ся до себе. Отсе взаємне виниканє в себе, отся диффузія — як се називає ся в фізиці — найсильніше відбуватись буде між Росіянами а Китайцями, бо вони одні вміють жити побіч себе яко зовсім рівні співгорожане. По богато літах Росія як держава, заволодіє Китаєм, а Китайці, як наряд, заволодіють Росіянами. Китайці зростийцять ся під зглядом державним, Росія схищить ся обичаями і всею своєю філософією, всею штукою, в котрій і тепер уже віє дух сходу».

— **Для наших Американців** прислали: *Провоспископ Чехович* 10 гарно оправлених молитвословів, 210 прим. Місіонаря і 49 книжочок «Просвіти».

— **Дрібні вісти,** Англійский «Lloyd» одержав телеграму з Капштаду, що англійский военний пароход «Сибілія» розбив ся коло Лямберт. Залогу виратовано. — 24-літнього убійника Юліана Радецкого в Відня, за замордованє Емілії Плескот, засуджено на 18 літ тяжкої в'язниці. — В сuezкім каналі розбив ся пароход австрійского Льюйда і замкнув дорогу через канал.

— **Гумористичний кутки.**
Гадка:
Нові мітли часто більше курять, чим замітають.

Перед сільским судом:
Доська: Пане вийте, я позичила Химці горнець, а коли она его розбила, то най мені тепер заплатити за шкоду!

Химка: Всьо неправда, пане вийте, що Явдоха каже. Раз, що я від неї не зичила жадного горшка, друге, що той горнець був збитий, як я его брала, а третє, що як я віддала его, то горнець був ціліснийкий. На ті три пункти я можу зараз тутечки присягнути.

Гадка:
Учимо ся не на те, щоби жити, але живмо на те, щоби учити ся.

Телеграми.

Відень, 18. січня. Послами до державної ради з віденської торговельної і промислової палати, вибвані дотеперішні послы Кінк і Кітшельт.

Прага, 18. січня. Воґеміа доносить, що один з чеських послів-аґраристів висказав ся в сім напрямі, що в народних справах аґраристи підуть враз з Молодочехами, хотяй на разі не утворять спільного клубу. Против кодифікації німецкого язика аґраристи виступлять зараз хотяй би з обструкцією і надіють ся, що те саме зроблять також і Молодочехи.

Відень, 18. січня. Цсар надав румуньскому президентови міністрів Карпови великий хрест ордена Леопольда.

Берлин, 18. січня. З нагоди нинішньої річницї 200-літнього істнованя пруского корольства відбув ся вчєра військовий обхід в присутности цєсаря Вільгельма, наслідника престоло, чужих

князів і делегацій. На гратуляційну промову генерала Бека відповів цєсар. В полудне доконав цєсар Вільгельм торжественної інсталації нових лицарів ордена Чорного Орла. Межи иньшими «пасовав» на лицарів гр. Вільова і архики. Франца Фердинанда.

Берлин, 18. січня. З Софії доносять, що президент міністрів Іванчов піде за приміром міністра заграничних справ Тончева і подасть ся до димісії з цілим кабинетом.

Гаґа, 18. січня. Президент Кріґер мусить піддати ся очній операції.

Льондон, 18. січня. Бюро Райтера доносить з Магісфонтен під вчерашню датою: Коло 100 Боєрів вдерло ся до Сутерланд, позривали телеграфічні дроти і зрабували доми; полученє з містом є перерване.

Льондон, 18. січня. Кітшенер доносить з Преторії: д. 16. с. м. 3.000 Боєрів стоить коло місцевости Каролія. Колонна Кольвіль біла ся з Боєрами коло Вантудергок і задала їм знатні страти. 300 Боєрів рабувало в околицях Графрайнет в Капляндії перед англійскими війсками. Боєри покинули околицю.

Дешевим і гарним дарунком

на коляду, новий рік і при иньших нагодах, — яко гарна прикраса комнат є **Картини:** Верещагіна, Шевченко в домініні і Слассьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Проґрама від 16. до 31. січня 1900.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1. **Littke Carlisen**, джентельмен-карикатура.
2. Павло **Conchas**, король армат.
3. **Hasson i Tenpu**, їзда на кружляючій ся кулі.
4. **Risa Nordström**, субретка.
5. **Les Lwuan**, пантоміна «о півночи в мльні».
6. **Brathers Orelly**, комічна акробация.
7. **Miss, Josephine**, продукція на ливні.
8. **Franke**, дуєт.
9. **Трупа Prinziocaly** зі своїми подвійними смертельними скоками. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представленє. В неділю і святя два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Е. ЗБІТЕКА

в Neustift коло Оломунца.

Виріб мозаїки в шкль, св. Гроби, олтар Божого Тіла і гроби з Люрд відзначив Папа Лев XIII. Призначія католицко-богословської академії в Петербурзі, німецкої місії в Царгороді. Люстровані ціпники франсо. Доставка під гваранцією.

В КАНАДУ

як і до всіх других заморских земель переправляє **НАЙДЕШЕВШЕ** повсюди знакома фірма:

B. KARLSBERG
HAMBURG, Brandstwiete 36.

Поки хто шифкарту купить, нехай зрівнає мої ціни з цінами агентів корабельних. 5—10

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора:

НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з життя Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найскорше замовить єї дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецкого 26, або в Ставропільській Книгарні ул. Руска у Львові.